

Kitab Daniel - Nomer Patang Puluh Pitu

Mbabar Piwulang-Piwulang Sing Nglèwèhi: Analisis Kritis tumrap Daniel 8 lan Tantangan marang Teologi Adventis

Jeff Pippenger

2024-01-11

Nalika sungu cilik saka Roma kagambarake ing ayat sanga nganti rolas saka Daniel pasal wolu, iku minangka pralambang kang wus kacemaran, amarga iku minangka pralambang transvestitisme, yaiku wong kang ngagem sandhangan silang-jinis lan ngayun-ayun antarane lanang lan wadon. Iki salaras karo pangerten Millerite manawa Roma kagambarake ana ing rong tataran, tataran kapisan yaiku kaahlian tata-nagara Roma lan tataran kapindho yaiku kaahlian tata-greja Roma, nanging sajroning ayun-ayuning jender ing ayat-ayat iku, sungu cilik mau metu saka runtutan sajarah lan nubuat (kacemaran). Nanging saben saka patang ayat iku makili sajarah kang langsung gegandhengan karo salah siji, yaiku kaahlian tata-nagara Roma utawa kaahlian tata-greja Roma. Roma kapir nganiaya sakehing wong kang nglawan panguwasa karajané, nanging panganiaya saka Roma kepausan (wadon) ing ayat sapuluh, kanthi mligi katujokake marang swarga.

Miturut pamahaman Millerite manawa Roma iku karajan kaping papat lan pungkasan, owah-owahan bolak-balik saka nagara menyang gréja banjur menyang nagara lan menyang gréja maneh mesthi ora dadi prakara kang dipermasalahkané. Wong-wong mau wis ndeleng campuran wesi lan lempung ing sikilé patung ing Daniel pasal loro, lan mung mangertèni iku minangka rong tataran Roma, tanpa kawigatèn kanggo netepaké runtutan sajarah kang mligi antarane karajan kaping papat lan kaping lima. Mangkono uga pamahamané tumrap pasal pitu, ing ngendi sungu kang ngucap prakara-prakara gedhé marang Kang Mahaluhur iku, nduwèni telung sungu kang dicabut saka sepuluh sungu asli kéwan Roma. Sanajan Miller temen-temen ngertèni osilasi gender ing ayat sanga nganti rolas, prakara iku tetep ora wigati tumrap pamahamane ngenani karajan kaping papat minangka Roma. Miturut pamahaman Millerite, karajan kaping papat mau rampung ing taun 1798, lan prastawa nabi sabanjuré yaiku Rawuhipun Kristus kaping kalih.

Sungu wadon iku ngenali wong wadon kang nindakake laku jina kasukman karo sungu lanang, lan digambarake ing ayat sepuluh lan rolas.

Lan sungu iku saya gedhé, nganti tekan marang balaning swarga; lan sawatara saka balaning swarga lan saka lintang-lintang iku diuncalaké mudhun menyang bumi, lan diidak-idak. Daniel 8:10.

Panganiaya saka kakuwasan kapapaan iku katujokake marang Kristen (balaning swarga), lan ing ayat rolas Roma kapapaan (wadon), nampa kakuwasan kanggo ngleksanani pakaryan pambrangasé lumantar panerak angger-angger awujud laku jina karo para raja ing Éropah.

Lan sawadyabala dipasrahaké marang dhèwèké kanggo nentang kurban saben dina marga saka duraka, lan kayektèn diuncalaké menyang lemah; lan dhèwèké tumindak, sarta kasil. Daniel 8:12.

“Tentara” ing ayat iku nggambarake kakuwatan militèr kang diparingake marang kapausan “nglawan kang saben dinane.” Tembung “nglawan” tegesé “saka”. Saka para ratu kafir ing Éropah (Roma kafir), kang dilambangaké déning “kang saben dinane,” panyengkuyung militèr (sawijining tentara) diparingaké marang kapausan “marga saka panerak.” Panyawijan gréja lan nagara, kanthi gréja nguwasani sesambungan iku, iku “panerak.” Anggur saka panerak iku yaiku getih wong Kristen. Sawisé kapausan nguwasani bala tentara Roma kafir, Roma kapausan (“iku”) “numbangaké kayektèn menyang ing lemah; lan iku nindakaké, sarta ngrembaka.”

Ing Daniel pasal sewelas, ayat telung puluh siji, panyerahane bala-bala marang Roma kapausan uga dilambangaké:

Lan pasukan-pasukan bakal ngadeg ing pihake, lan bakal najisake pasamuwan suci kang kuwawa, sarta bakal nyingkirake kurban padinan, lan bakal masang pangreksan nistha kang njalari kasirnan. Daniel 11:31.

Ayat punika nedahaken transisi sajarah saking Roma kapir dhateng Roma kapausan. Ing ayat punika, “lengen-lengen” punika para raja Éropah ingkang wiwit jumeneng ndhukung kapausan, kawiwitan déning Clovis, raja bangsa Franka (Prancis), ing taun 496. “Lengen-lengen” punika ugi ngregedi “papan suci kakiyatan” (kutha Roma), lumantar peperangan tanpa pedhot wiwit abad kaping sekawan ngantos taun 538. “Lengen-lengen” punika ugi nyingkiraken perlawanan kapir tumrap minggahipun kapausan, lan ing taun 508, perlawanan kapir punika sampun rampung.

Tembung sing dipunjarwakaken minangka “take away” punika tembung Ibrani “sur” lan tegesipun “mbusak”. “Lengen-lengen” punika ngasta “bab ingkang njalari karusakan lan ndadosaken sepi” (kapausan) menyang dhamparipun bumi ing taun 538. Nalika Daniel pasal wolu, ayat rolas negesi bilih “sawijining bala” dipunparingaken dhateng sungu alit ingkang feminim punika, punika cocog kaliyan paseksèning ayat tigang dasa satunggal ing pasal sewelas. Kitab Wahyu ugi maringi paseksi tumrap kayektèn ingkang sami wonten ing pasal tigang welas.

Lan kéwan sing dakdeleng iku kaya macan tutul, lan sikilé kaya sikilé bruwang, lan cangkemé kaya cangkemé singa; lan naga maringi marang dheweke kakuwatané, dhamparé, lan pangwasa kang gedhé. Wahyu 13:2.

Suster White kanthi langsung ngidentifikasi kéwan galak ing ayat loro minangka kapapaan, lan yèn naga ing ayat iku yaiku Roma kapir. Roma kapir maringi telung prakara marang kapapaan; “kakuwasané, lan dhamparé, lan wewenang kang gedhé.”

Kakuwatan militèr kaparingaké déning Roma kapir wiwit jaman Clovis ing taun 496. “Dhampar” kanggo mrentah, kaparingaké marang kapausan ing taun 330, nalika kaisar

Konstantinus mindhah ibu kutha karajané menyang Konstantinopel, lan nilar bekas ibu kutha karajané, yaiku kutha Roma, ana ing pangwasané gréja papal. Ing taun 533, kaisar Yustinianus netepaké yèn paus iku sirahing gréja lan sing mbeneraké para bidah, kanthi nyerahaké “wewenang gedhé”-né marang paus ing Roma. Ayat kaping rolas saka Daniel pasal wolu negesaké wektu nalika sawijining “pasukan” diparingaké, lan kayektèn kenabian iku kapratélakaké déning akèh paseksi. Wiwit saka wektu iku (diwiwiti ing taun 496), kepausan “ngrembaka.”

Iku bakal terus “nglampahi” lan “ngrembaka” nganti pungkasaning bebendu marang karajan Israel sisih lor rampung ing taun 1798, lan kepausan nampani tatu pati.

Lan sang ratu bakal tumindak miturut karepé dhéwé; lan dhèwèké bakal ngluhuraké awaké dhéwé, lan ngunggulaké awaké dhéwé ngungkuli saben allah, lan bakal ngucapaké prekara-prekara kang nggumunaké nglawan Allahing para allah, lan bakal kasil nganti bebendu mau katetepaké: awit apa kang wis katemtokaké mesthi bakal kalakon. Daniel 11:36.

Ayat sanga saka bab wolu nggambarake Roma lanang (Roma kapir), lan makili proses panaklukan telung tataran kang ditindakake déning Roma kapir, sarta kang dados pralambang tumrap telung wewengkon géografis kang bakal ditaklukaké supaya Roma kepausan bisa ditegakaké ing dhampar bumi, kaya kang dipralambangaké déning telung sungu kang dicabuti ing bab pitu. Loro panaklukan telung tataran mau, yaiku saka Roma kapir lan Roma kepausan, makili telung alangan géografis saka Roma modern, ing ayat patang puluh nganti patang puluh telu saka Daniel bab sewelas. Banjur ing bab wolu, ayat sewelas, sungu cilik lanang (Roma kapir) dipralambangaké maneh. Ing ayat iku, logika kang kasucèkaké mangkono kukuhé, nganti para wong sing ngina kang mrentah Yerusalem kepeksa ngenalaké sawetara goroh teologis supaya bisa ngedegaké dhasar palsu sing digawe-gawé déning wong-wong mau.

Pancen, panjenengané ngluhuraké awaké dhéwé nganti marang Pangéranipun wadya-bala, lan déning panjenengané kurban padinan iku disingkiraké, sarta papan pasucèkanipun dirubuhaké. Daniel 8:11.

Nalika kita miwiti ngrembug dhuwit recehan palsu lan permata palsu kang wis dilebokaké menyang Adventisme wiwit taun 1863, prelu dicathet yèn ana rong bidhang utama kaprigelan teologis kang dianggep diduwèni Adventisme, minangka dhasar kanggo nyengkuyung doktrin-doktrin Protestantisme murtad lan Katolik. Pratelan kang diajukaké déning para teolog modern Adventisme yaiku yèn wong-wong mau iku salah siji ahli sajarah Alkitab, utawa ahli basa-basa Alkitab. Panganggoné marang ayat kasebut mbuktèkaké yèn tembung ramalan wis dadi kaya kitab kang kapatrapi segel tumrap wong-wong mau, lan uga mbukak yèn pratelané minangka para ahli basa-basa Alkitab iku mung minangka perwujudan modern saka Farisiisme.

Kaping pisan punika inggih punika nglirwakaken osilasi jender tumrap sungu alit ing ayat sangang ngantos kalih welas. Manawi pancen para ahli ing basa Ibrani, mesthi boten badhe

nyelaki, utawi ngremehaken, kasunyatan bilih Daniel kanthi sengaja migunakaken osilasi jender ing ayat-ayat punika. Sungu alit punika dipunmangertosi lumantar kalih jender, lan jender-jender punika silih gantos bolak-balik ing salebeting ayat-ayat punika. Para teolog nyobi nutupi kasunyatan punika kanthi rerempahan lan dhuwit palsu, awit punika kanthi cetha nedahaken bilih ayat sewelas punika ngenali Rum kapir, sanes Rum kapausan. Mesthinipun piyambakipun tetep negesaken bilih sungu alit ing ayat sewelas punika paus, dene satemenipun punika Rum kapir.

Sawisé diakoni yèn loro saka patang ayat bab sungu cilik iku awujud lanang lan loro awujud wadon, mula dadi prasaja kanggo ngetrapaké kayektèn Alkitab yèn wong wadon ing ramalan Kitab Suci nggambaraké pasamuwan, déné wong lanang nggambaraké nagara. Kanthi mangertèni prakara iki, kabèh wong sing gelem weruh bisa nyumurupi yèn sungu cilik ing ayat sewelas iku Roma lanang (Roma pagan), dudu Roma wadon (Roma kapausan).

Mula ayat punika dipunmangertosi minangka mulang bilih Roma kapir (dhèwèké) ngluhuraké awaké dhéwé tumrap Pangéranipun bala kaswargan, kados dene Roma kapir nalika nggantung Pangéranipun bala kaswargan wonten ing salib Kalvari. Sanès namung Roma kapir ngluhuraké awaké dhéwé nglawan Sang Kristus wonten ing salib, ayat punika lajeng ngandharaken bilih déning dhèwèké (Roma kapir) “kurban saben dinten dipunicalaken.”

Ing kitab Daniel ana rong tembung Ibrani sing loro-loroné diterjemahaké dadi “ngilangi.” Tembung-tembung mau yaiku “sur” lan “rum”. Loro-loroné tembung iki digunakaké ing paladosan papan suci. Sur tegesé njupuk lunga utawa nyingkiraké, lan nalika awu saka mesbèh ing papan suci dipundhut, tembung sing digunakaké kanggo njlèntèrhaké panyingkiran awu iku yaiku “sur”. Tembung “rum” tegesé ngangkat munggah lan ngluhuraké, lan nalika imam ing papan suci kudu ngangkat persembahan unjukan, dhèwèké kudu “rum” (ngangkat munggah) persembahan mau. Ing ayat sewelas, Roma kapir (“kang saben dina”) bakal “rum” (ngilangi) kapirisme kanthi ngangkat munggah lan ngluhuraké agamané kapirisme.

Roma kapir bakal ngangkat lan ngluhuraké agamaning paganisme. Para teolog Advent sing ngakoni nduwèni kaprigelan mligi ing basa-basa Alkitab milih nambani saben kadadéan tembung “take away” ing kitab Daniel minangka “remove”. Wong-wong mau gagal ngakoni katulisané Daniel kang béda lan tliiti, mula banjur ndadèkaké awaké dhéwé mapan ngungkuli nabi Daniel.

Para teolog sing ngaku mangertos basa-basa Alkitab ngaturaké pawadan-pawadan kanggé mbeneraké sebabe Daniel dipangajab tegesipun sami, nalika piyambakipun migunakaké kalih tembung ingkang beda. Padha ngaturaké studi tembung ingkang dawa lan mboseni supados nyengkuyung panganggep-panganggep palsu mau. Para teolog sing ngaku mangertos sajarah Alkitab mbantah bilih penerapan palsu mau adhedhasar pangraos bilih ing jaman sajarah ingkang béda, tembung ingkang sami saged gadhah teges ingkang béda, lan mila nalika Daniel migunakaké kalih tembung ingkang béda, namung ahli sajarah

ingkang saged netepaké punapa satemenipun ingkang dipunmaksud déning Daniel. Wigati sanget kanggé ngenali kalih cara palsu punika, awit cara-cara punika asring dipunginakaken déning para teolog ingkang ngupaya ndhelik saking metodologi “line upon line.”

Pancen, dhèwèké ngluhuraké awaké déwé nganti marang Pangérané bala tentara, lan marga saka dhèwèké kurban saben dina iku dipundhut, lan papan pangibadané kasucèné dirubuhaké. Daniel 8:11.

Tembung sing diterjemahaké dadi “dipunpendhet” ing ayat punika tegesipun “diangkat munggah lan diluhuraké”. Tembung punika boten ateges dipunicalaken. Kasunyatan punika ndadosaken kabingungan lan kontradiksi tumrap para teolog Advent, awit premis-premisipun boten saged dipunajegaken miturut pamariksaan prasaja dhateng ayat punika, nalika teges sejati saking tembung ingkang dipunginakaken déning Daniel dipunterapaken dhateng ayat punika. Piyambakipun sami mbantah bilih sungu alit ing ayat punika punika Roma kapausan, lan mila ayat punika badhé kabaca bilih “dening panjenenganipun” (Roma kapausan) “kang saben dinten dipunangkat.”

Mesthi wae, wong-wong mau ora nduwèni masalah anggoné nyakup tembung tambahan sing miturut pratelaning Sister White kanthi langsung pancèn ditambahaké déning kawicaksanan manungsa lan ora trep ditrapaké marang teks iku.

“Banjur aku weruh gegayutan karo ‘saben dina’ (Daniel 8:12) manawa tembung ‘kurban’ iku ditambahi déning kawicaksanan manungsa, lan ora kalebu ing teks, sarta manawa Gusti maringi pangerten sing bener bab iku marang wong-wong kang nglairaké pekik bab jam pangadilan.” Early Writings, 74.

Padha ngidentifikasi “kang saben dina” minangka pelayanan kasucèné Kristus, mula “kurban saben dina” njunjung konsep yèn “kang saben dina” iku pakaryan kurbané Kristus ing papan suci swarga. Nanging ilham netepaké yèn tembung “kurban” “ora kalebu ing teks”.

Nalika para wong mendem saka Efraim ngenali “kang saben dina” minangka pakaryan kasucèné Kristus, ayat mau banjur bakal maos, “dening dhèwèké” (Roma kapapan) “kang saben dina iku dijupuk adoh,” utawa bakal maos, “dening kakuwasan kepausan, paladosan Kristus ing kasucèn dijupuk adoh.” Pancen mangkono iku piwulang palsu sing padha diwulangaké. Padha negesaké yèn lumantar pepetenging pamaréntahan kepausan, pangerten sejati bab paladosan Kristus ing kasucèn wis dibusak saka pikirané manungsa.

Nanging tembung kang dijarwakake “diilangi,” iku ora ateges mbusak, nanging ateges ngluhurake lan ngunggahake. Manawa para ahli basa-basa Kitab Suci kang ngakoni awake dhewe iku ngetrapake kanthi bener tegesing tembung Ibrani “rum” marang pethikan iku, mula jarwakané mesthine kudu mangkene, “dening kakuwasan kepausan, paladosan papan suci Kristus diluhurake lan diunggahake.” Kapan ta kepausan nate ngluhurake lan ngunggahake Kristus?

Padha ngupaya ngetrapake tegesing tembung Ibrani “sur” marang tembung Ibrani “rum.” Daniel migunakaké tembung “sur,” kang tegesé mbusak utawa nyingkiraké, gegayutan karo “kang saben dina” ing rong ayat liyané, nanging ing ayat kaping sewelas, Daniel milih tembung “rum” kang tegesé nginggahaké lan ngluhuraké. Dudu mung yèn reracikan dongèng ngenani ayat iki iku kabodhoan amarga nyimpangaké tegesing tembung kang diterjemahaké dadi “njupuk adoh,” nanging uga ora tau ana mangsa nalika paladosaning Kristus ana ing papan suci kanthi cara apa waé dipunbusak saka manungsa.

Nanging wong iki, marga Panjenengane tetep langgeng, kagungan kalenggahan imam kang ora kena owah. Mulane Panjenengane uga kuwasa nylametake nganti satemen-temene wong-wong sing sowan marang Gusti Allah lumantar Panjenengane, awit Panjenengane tansah gesang kanggo nindakake panyuwunan syafaat tumrap wong-wong mau. Ibrani 7:24, 25.

Ngaku, kaya kang ditindakake para teolog Adventis, minangka upaya kanggo nyangga penerapan ayat kasebut kang palsu, manawa ana sawatara wektu nalika kapausan ngleksanani sawijing wewenang tartamtu kanggo nyingkirake pangantaran Kristus ana ing papan suci, iku sawijining prekara kang ora lumrah lan ora masuk akal!

Nanging para teolog ora mulang manawa ayat iku netepake yèn kapapaan ngluhuraké lan ngunggulaké pelayanan kaimaman Kristus ana ing pasucèné. Wong-wong mau nyingkiri tegesing tembung-tembung Daniel, lan pitedah ilahi saka Ellen White, supaya mulang apa sing dipilih déning wong-wong mau kanggo diwulangaké sanajan nalisir paseksiné tembung-tembung Daniel.

Pancen, dhèwèké ngluhuraké awaké dhéwé nganti marang Pangérané balané, lan srana dhèwèké kurban saben dina dijupuk, sarta papan pasucèné kauncal mudhun. Daniel 8:11.

Para teolog mulang manawa ayat iku tegesé, “dening kakuwasan kapausan, paladosan Kristus ing papan suci dicopot,” lan dicopote paladosan Kristus ing papan suci saka pikiraning manungsa didhukung déning kasunyatan manawa sesarengan karo dicopot iku, papan saka “papan suciné” Kristus “diuncalaké mudhun.” Ora ana siji waé ayat ing Sabdaning Allah kang netepaké manawa papan suci swarga, yaiku papan ing ngendi Kristus nindakaké syafaaté, tau diuncalaké mudhun. Mangkono uga ora ana pérangan Kitab Suci siji waé kang netepaké manawa swarga dhéwé, kang dadi “papan saka papan suciné”, tau diuncalaké mudhun. Sepisan manèh, para teolog ngunggulaké awaké dhéwé ngungkuli nabi Daniel, amarga padha meksa manawa “papan saka papan suciné” ing ayat iku nuduhaké marang papan suci Allah, senadyan kasunyatané Daniel mulang kanthi langsung kosok baliné gagasan mau.

Para ahli sing ngakoni minangka pakar basa Ibrani negesake manawa ing ayat kasebut tembung Ibrani “rum” kudu dimangertèni kanthi teges tembung Ibrani “sur.” Wong-wong mau uga negesake manawa tembung Ibrani “miqdash” kudu dimangertèni minangka tembung Ibrani “qodesh.” “Miqdash” lan “qodash” kaloroné pancen diterjemahaké kanthi

prasaja dadi “papan suci” ing kitab Daniel, nanging tegesé béda. “Miqdash” nggambaraké sembarang papan suci, apa iku papan suci kagungané Allah utawa papan suci kapir. Iku minangka tembung umum kanggo papan suci, nanging “qodesh” ing Kitab Suci mung digunakaké kanggo nggambaraké papan suci kagungané Allah.

Dhaniel mangertos prabédan antarané papan suci kapir lan papan suci kagungané Allah. Menawi Dhaniel badhé nepangaken sawijining papan suci kapir, piyambakipun badhé migunakaken tembung “miqdash.” Nyatanipun nggumunaken tumrap kula bilih para ahli basa Ibrani ingkang dipunanggep punika boten nate ngrembag kasunyatan bilih ing sekawan ayat ingkang runtut, Dhaniel migunakaken kalih tembung punika ping tiga. Panganggonipun Dhaniel dhateng kalih tembung Ibrani punika, ingkang kalih-kalihipun dipunterjemahaken dados “papan suci,” netepaken teges ingkang dipunmaksudaken déning Dhaniel supados dipunmangertosi.

Inggih, panjenengané ngluhuraké awaké dhéwé nganti marang Pangéraning pasukan, lan kurban saben dina iku kaangkat saka Panjenengané, sarta panggonaning pasucèn Panjenengané kabuwang ambruk. Lan sawijining pasukan kaparingaké marang panjenengané nglawan kurban saben dina déning sababing panerak, lan iku mbalang kayektèn tumeka ing lemah; lan iku nindakaké karsané, sarta kasil. Banjur aku krungu ana siji wong suci lagi ngandika, lan wong suci liyané ngandika marang wong suci tartamtu kang lagi ngandika iku: Suwéné pira wahyu iki bab kurban saben dina, lan panerak kang ndadèkaké kasirnan, nganti pasucèn lan pasukan iku loro-loroné diparingaké supaya kinacek-acek ing sangisoré tlapak sikil? Lan panjenengané ngandika marang aku: Nganti rong èwu telung atus dina; sawisé kuwi pasucèn bakal disucèkaké. Daniel 8:11–14.

Ing pérangan ayat sing padha, kang ngemot dhasar Adventisme, Daniel migunakaké loro tembung Ibrani sing béda, nanging loro-loroné diterjemahaké dadi “papan suci.” Ing ayat telulas lan patbelas, Daniel milih migunakaké tembung Ibrani kanggo “papan suci” sing ing Kitab Suci mung dienggo kanggo nandhani papan suciné Allah, nanging ing ayat sewelas, Daniel migunakaké tembung Ibrani sing umum utawa generik, kang bisa nuduhaké papan suciné Allah, utawa uga bisa papan suci pagan.

Menawa Daniel kersa ngenali “papan suci” ing ayat sewelas minangka papan suciné Gusti Allah, mesthiné dhèwèké bakal migunakaké tembung Ibrani sing padha kaya sing kapigunakaké kaping pindho ing sajroning telung ayat candhaké. Cetha tanpa pamrih manawa Daniel lagi mbedakaké antarané papan suci kapir ing ayat sewelas lan papan suciné Gusti Allah ing ayat telulas lan patbelas! Nanging para wong mendem saka Efraim padha mbantah manawa “panggonané papan suciné” sing “digrubug mudhun” ing ayat sewelas iku panggonané papan suciné Gusti Allah, sanadyan padha nyingkiri tembung “panggonan.”

Padha mulang manawa kapausan wis njabut paladosan pangantaran Kristus lan nguncalaké kayektening pasucèn swarga. Nanging Daniel kanthi cetha nerangaké yèn “pasucèn” ing ayat sewelas iku dudu Pasucèné Allah, nanging pasucèn kapir. Daniel uga kanthi cetha nerangaké yèn sing diuncalaké mudhun iku dudu “pasucèn”-é, nanging “panggonané”

pasucèné.

Kanthi nampik ngakoni owah-owahan jender kanthi sengaja ing ayat sanga nganti rolas, para teolog modern nampani definisi babagan “kang saben dinané” sing asalé saka Protestantisme murtad, lan wiwit mbangun dhasar ing sadhuwuring wedhi saka panyandra manungsa, tradhisi, lan adat kabiasaan. Nalika padha tekan ayat sewelas, malah padha nolak pitutur sing kauningaké kanthi ilham saka Sister White sing nandhesaké yèn pangerten Miller ngenani “kang saben dinané” minangka paganisme iku bener, lan banjur wiwit nggunakaké seni pangalihan lan panyandra kanggo mbélani katresnané marang teologi Katulik lan Protestan.

Ing ayat iku, wong-wong mau ngowahi Roma kapir dadi Roma paus, lan meksa ngleksanakake teges “mbusak” marang tembung kang ateges “ngangkat munggah lan ngluhurake”. Dheweke netepake pralambang satanis saka “kang saben dina” minangka pralambang ilahi, banjur negesake manawa padaleman suci kapir iku padalemaning Allah, nalika nyingkiri rujukan langsung marang “panggonan” pasucèn. Lan wong-wong “kang ora sinau” (kaya kang diandharake déning Yesaya), kang mung bakal mangerteni manawa wong-wong “kang sinau” kandha yen mangkoño anane, nampani sajian dongeng-dongeng tumuju marang karusakane dhewe.

Kita badhé nerusaké pangrimbagan kita bab tambahé kawruh kang dipralambangaké minangka permata-permata ing sajroning impené Miller ing artikel salajengipun.

“Rasul Paulus ngélingaké kita manawa, ‘sawenèh wong bakal murtad saka pracaya, meruhi marang roh-roh sing nasaraké, lan piwulangé dhemit.’ Iki kang bisa kita antisipasi. Pacoban kita sing paling gedhé bakal teka marga saka golongan wong-wong mau, kang biyèn tau mbéla bebener, nanging banjur mbléngèr saka iku menyang donya, lan ngidak-idak iku ana ing sangisoré sikilé kanthi sengit lan panyenyamah. Gusti Allah kagungan pakaryan kanggo ditindakaké déning para abdiné kang setya. Serangan-seranganing mungsuh kudu diadhepi nganggo bebenering pangandikané. Kasasaran kudu dibabar, wataké kang satemené kudu kaudharaké, lan pepadhanging angger-anggeré Yéhuwah kudu sumunar nembus pepetenging moral donya. Kita kudu ngaturaké tuntutan-tuntutaning pangandikané. Kita ora bakal dianggep tanpa kaluputan manawa kita nglirwakaké kuwajiban kang khidmat iki. Nanging sajroning kita ngadeg mbéla bebener, aja nganti kita ngadeg mbéla awaké dhéwé, lan gawé geger gedhé marga kita katimbangan kanggo nanggung cacad lan panyalahgambaran. Aja padha melasi awaké dhéwé, nanging padha duwé rasa cemburu kang banget tumrap angger-anggeré Kang Mahaluhur.”

“Mangkene pangandikané sang rasul, ‘Bakal tekan wektuné manawa wong-wong ora bakal gelem nandhang piwulang sing waras; nanging manut hawa-nepsuné dhéwé, wong-wong mau bakal nglumpukaké guru-guru kanggo awaké dhéwé, amarga kupingé gatel; sarta kupingé bakal dipalingaké saka kayektèn, lan bakal disasarake marang dongèng-dongèng.’ Ing saban sisih kita weruh menawa wong-wong gampang kabekta dadi tawanan déning pangangen-angen sing nasaraké saka para wong kang mbatalaké

pangandikané Allah; nanging manawa kayektèn kaaturaké ana ing ngarepé, wong-wong mau kapenuhan ora sabar lan nesu. Nanging piwelingé sang rasul marang abdiné Allah iku, ‘Kowé kudu waspada ing samubarang prakara, nandhang kasangsaran, nglakonana pakaryané juru martakaké Injil, buktekna sakabehing palayananmu kanthi jangkep.’ Ing jamané, ana sawatara wong kang ninggalaké pakaryané Gusti. Panjenengané nulis, ‘Demas wis ninggal aku, amarga katresnané marang donya kang saiki iki,’ lan manèh, pangandikané, ‘Alexander, tukang tembaga iku, wis gawé piala akèh marang aku: muga Gusti males marang dhèwèké miturut pakaryané: marang wong iku kowé uga kudu ngati-ati; awit dhèwèké banget nentang tembung-tembung kita.’”

“Para nabi lan para rasul ngalami pacoban sing padha awujud panentangan lan cacad, lan malah Sang Cempé Allah kang tanpa cacad uga kagodha ing samubarang prekawis, kaya dene kita. Panjenengane nandhang pamaido para wong dosa marang sarirane piyambak.

“Sabèn pepeling kanggo jaman iki kudu disampekaké kanthi setya; nanging ‘abdiné Pangéran ora kena padudon; nanging kudu alus marang kabèh wong, pinter mulang, sabar; kanthi andhap-asor mulang wong-wong sing nentang awaké dhéwé.’ Kita kudu ngreksa kanthi ngati-ati pangandikané Allah kita, supaya kita aja nganti kecemaran déning pakaryan-pakaryan nipu saka wong-wong sing wis nilar iman. Kita kudu nolak roh lan pangaribawané mau kanthi gegaman sing padha kang dienggo déning Sang Guru kita nalika diserang déning panggedhéné pepeteng,—‘Ana tinulis.’ Kita kudu sinau nggunakaké pangandikané Allah kanthi trampil. Pepélingé mangkéné, ‘Sinau supaya kowé kabuktèn kadhawuhan ing ngarsané Allah, dadi buruh sing ora perlu isin, sing mbabar tembung kayektèn kanthi bener.’ Kudu ana pagawean kang temen lan pandonga kang tenanan sarta iman kanggo ngadhepi kasalahan sing meli-meli saka para guru palsu lan para panyasat; awit ‘ing dina-dina pungkasan bakal tekan mangsa kang mbebayani. Sebab manungsa bakal dadi wong kang nresnani awaké dhéwé, srakah, gumunggung, sombong, nglancang Allah, ora manut marang wong tuwa, ora ngerti panuwun, najis, tanpa katresnan kang lumrah, ora setya marang perjanjian, tukang memfitnah, ora bisa ngendhalèni awak, galak, sengit marang kabecikan, pengkhianat, grusa-grusu, gumedhé pikiran, luwih nresnani kasenangan katimbang nresnani Allah; nduwèni rupa kasalehan, nanging nyélaki kakuwatané: saka wong-wong mangkono sumingkira.’

Tembung-tembung iki nggambaraké wataké para wong sing bakal diadhepi déning para abdiné Allah. ‘Tukang memfitnah,’ ‘sengit marang kabecikan,’ bakal nyerang wong-wong sing setya marang Allahé ing jaman rusak iki. Nanging utusan Swarga kudu nduduhaké roh kang padha kaya kang kauningakaké déning Sang Guru. Kanthi andhap-asor lan katresnan, dhèwèké kudu makarya kanggo karahayoné manungsa.”

“Paulus nerusaké bab wong-wong sing nglawan pakaryané Allah, mbandhingaké wong-wong mau karo para wong sing perang nglawan wong-wong setya ing jaman Israèl kuna. Panjenengané ngandika: ‘Saiki kaya Yannes lan Yambres nglawan Musa, mangkono uga wong-wong iki padha nglawan kayektèn; wong-wong kang atiné rusak, katampik ing prakara pracaya. Nanging wong-wong mau ora bakal maju luwih adoh; awit kabodhoané bakal kapratelakaké marang kabèh wong, kaya kang wus kelakon

tumrap wong-wong mau uga.’ Kita padha ngerti yèn bakal tekan wektuné nalika kabodhoan perang nglawan Allah bakal kababar. Kita bisa ngentèni kanthi sabar, ayem, lan pracaya, senjata sepira gedhéné dipitnah lan diremehké; awit ‘ora ana kang kaumpet, kang ora bakal kababaraké,’ lan wong-wong sing ngajèni Allah bakal diajèni déning Panjenengané ana ing ngarsané manungsa lan para malaékat. Kita kudu mèlu ngrasakaké sangsarané para réformator. Ana katulis, ‘Panyenyamahé wong-wong kang nyenyamah Kowé tiba marang aku.’ Kristus mangertèni kasusahan kita. Ora ana siji waé saka antara kita sing kapanggil kanggo nanggung salib piyambakan. Manungsa Sangsara saka Kalvari kagugah déning rasa marang kasangsaran kita, lan awit Panjenengané wis nandhang sangsara nalika kagodha, Panjenengané uga kuwasa mitulungi wong-wong sing ana ing kasusahan lan pacoban marga saka Panjenengané. ‘Inggih, sarta kabèh wong sing kepéngin urip saleh ana ing Kristus Yésus bakal nandhang panganiaya. Nanging wong-wong ala lan para panyasat bakal saya dadi luwih ala manèh, nyasataké lan kasasaraké. Nanging kowé, tetepana ana ing perkara-prekara kang wis koksinau.’”
Review and Herald, January 10, 1888.